

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВИЗНАВСТВО»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальності:	194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології
Заняття:	Протягом однієї чверті 2025-2026 н.р.
Лекції	2 години на тиждень згідно розкладу
Практичні	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	3
Мова викладання	Українська

Інформація про викладачів:

Прізвище, ім'я, по батькові	Тулянцева Валерія Андріївна
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	тел. 098-178-74-40
E-mail	Tuliantseva.V.A@nmu.one
Профайл	http://cgp.nmu.org.ua/ua/vykl.php
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх.
Консультації	2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій) платформа TEAMS

1. Анотація до курсу

Знання з права необхідні для набуття правового виховання і базової правової освіти.

Розуміння основ конституційного, трудового, цивільного, кримінального, адміністративного та інших галузей права, вивчення яких передбачене програмою курсу, стає необхідною умовою життєдіяльності кожного громадянина України та сприяє розбудові правової демократичної держави.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – Забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців, які володіють теоретичними знаннями, практичними вміннями і навичками, майстерністю на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих практичних задач у сфері геодезії та землеустрою в умовах щільної забудови населених пунктів, а також геодезичному забезпеченні процесів будівництва і експлуатації промислових споруд.

Завданням навчальної дисципліни є надання студентам систематичних знань з юридичних наук, виховання в них поважного ставлення до Конституції, законів та підзаконних актів України. Засвоєння специфічної фахової термінології, певного правового мінімуму знань з конституційного, цивільного, сімейного, трудового, адміністративного, кримінального права України – неодмінна передумова майбутньої професійної діяльності фахівця в обставинах сучасного економічного життя.

3. Результати навчання

Шифр (ДРН)	Зміст дисциплінарних результатів навчання (ДРН)
ДРН1-32	Знати походження держави та причини її утворення, функції держави, механізм та форми держави, поняття державного правління, територіального устрою та політичного режиму, співвідношення особи та держави, поняття та ознаки правової держави
ДРН2-32	Формувати знання з питань державно-правового життя в сучасній Україні, високу правову культуру, професійну етику, глибоку повагу до права і соціальних цінностей, гарантії забезпеченні прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина
ДРН3-32	Знати загальну характеристику галузей права (адміністративного, цивільного, трудового, кримінального, екологічного законодавства)
ДРН4-32	Глумачити основні правові поняття, аналізувати соціально-значущі проблеми і процес їх правового вирішення, кваліфіковано використовувати методи права в різних видах професійної діяльності
ДРН5-32	Визначати необхідний закон чи інший нормативно-правовий акт, у ньому – відповідну норму, і правильно застосувати у практичній діяльності

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Основи теорії держави та права
1. Основні закономірності виникнення держави та права
2. Основні теорії походження держави
3. Загальна характеристика держави і державної влади
4. Поняття і класифікація функцій держави
5. Форми здійснення функцій держави
6. Особа, суспільство, держава
Тема 2. Загальне поняття права. Норми права. Правовідносини. Правова поведінка. Юридична відповідальність
1. Зв'язок права і держави
2. Поняття і ознаки права
3. Функції права
4. Поняття, ознаки і види соціальних норм. Право в системі соціальних норм
5. Система права та її структурні елементи
6. Форми (джерела) права
7. Нормативно-правові акти
8. Правові відносини. Юридичні факти
9. Правова поведінка. Правопорушення
10. Юридична відповідальність: поняття, мета, ознаки та види. Підстави юридичної відповідальності
Тема 3. Основи конституційного права України
1. Поняття конституційного права України, його предмет та методи. Конституційно-правові норми та конституційно-правові інститути
2. Конституція як Основний закон суспільства та держави
3. Загальні засади конституційного ладу України
4. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні
Тема 4. Основи адміністративного права України
1. Поняття, предмет, метод і структура адміністративного права України
2. Норми та джерела адміністративного права, адміністративно-правові відносини
3. Поняття і сутність державного управління та його співвідношення з виконавчою владою
4. Адміністративно-деліктне право
5. Адміністративні стягнення та інші заходи адміністративної відповідальності
Тема 5. Основи цивільного права України
1. Поняття, принципи, функції і система цивільного права України
2. Цивільні правовідносини: поняття, склад, види, підстави їх виникнення, зміни та припинення
3. Суб'єкти цивільних правовідносин
4. Об'єкти цивільних правовідносин
5. Поняття і форми права власності в Україні. Суб'єкти права власності та захист їх прав
6. Цивільно-правові договори
7. Загальна характеристика спадкування. Види спадкування
8. Цивільно-правова відповідальність
Тема 6. Основи трудового права України
1. Поняття трудового права та трудових правовідносин
2. Трудовий договір
3. Поняття і види робочого часу і часу відпочинку
4. Заробітна плата
5. Трудова дисципліна і відповідальність працівників

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 7. Основи кримінального права України
1. Поняття, предмет, метод та система кримінального права
2. Кримінальна відповідальність
3. Поняття неосудності та її критерії, обмежена осудність
4. Стадії кримінального правопорушення
5. Покарання та його види
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1. Основи конституційного права України
2. Основи адміністративного права України
3. Основи цивільного права України
4. Основи трудового права України в сфері геодезії та землеустрою
5. Основи кримінального права України
6. Основи екологічного права України, аналіз екологічних наслідків реалізації технічних завдань в сфері геодезії та землеустрою

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти на Office 365 та бути зареєстрованим у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Правознавство».

6. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти». Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1. Шкали

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Засоби та процедури

Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів

з поточного тестування та самостійної й індивідуальної робіт складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування методи: евристичних питань, пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, діалогового спілкування	підсумкове тестування виконання практичних завдань	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове тестування під час заліку та виконання практичних завдань
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання практичних завдань метод «навчаючи, вчуся», робота в малих групах		
	індивідуальне завдання	виконання завдання під час самостійної роботи		

6.3. Критерії

Опрацювання курсу навчальної дисципліни «Правознавство» передбачає аудиторну (лекції та практичні заняття) та самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацію навчання, зокрема, за допомогою дистанційної платформи MOODLE.

Критерії оцінювання за відповідний вид навчальної діяльності студента.

Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Правознавство» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента:

- ✓ поточне тестування за кожною темою;
- ✓ участь у форумі, виконання певних практичних завдань та аудиторна робота на заняттях;
- ✓ самостійна робота, зокрема виконання індивідуального завдання за темою 6 або підготовка однієї презентації за дисципліною з урахуванням специфіки сфери професійної діяльності.

Тестування – це метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. **Поточне тестування** з навчальної дисципліни «Правознавство» здійснюється за кожною темою.

За умови очного навчання практичне заняття за кожною темою проводиться з поділом групи на малі групи для створення дискусії.

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота включає:

- ◆ попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за всіма видами навчальних занять;
- ◆ самостійне опрацювання теоретичних питань курсу;
- ◆ розв'язання завдань самоконтролю опанування дисциплінарними результатами навчання відповідно до робочої програми дисципліни

Метою СРС є засвоєння навчальної дисципліни в повному обсязі і послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця. У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до опанування теоретичних і практичних знань, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота розрахована на доповнення тих знань, які були отримані на лекції, роботу зі спеціальною літературою, орієнтування студентів на детальне вивчення тих положень національного законодавства України, які вони будуть використовувати у практичній діяльності.

Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Студенту пропонується на власний розсуд обрати індивідуальне завдання самостійної роботи, зокрема підготовка презентації, використовуючи норми чинного законодавства та розуміння специфіки професійної діяльності за відповідною галуззю знань/спеціальністю, з вирішення проблемної ситуації, яка може складатися у процесі діяльності, або виконання індивідуального завдання за темою 6 з урахуванням особливостей майбутнього фаху, що буде оцінено у 14 балів.

У таблиці наведено розподіл максимальної кількості балів за певний вид навчальної роботи студента за темами навчальної дисципліни.

Розподіл балів за видами навчальної роботи студента

Теми	Самостійна робота		Поточне тестування	Участь у форумі	Аудиторна робота на заняттях
	Презентація/індивідуальне завдання	Контрольні практичні завдання			
1.	14	1	2,4	—	15
2.		1	8,8	1	
3.		1	6,0	1	
4.		1	9,2	1	
5.		1	13,2	1	
6.		—	10,4	1	
7.		1	9,0	1	
Разом	14,0	6,0	59,0	6,0	100

Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Правознавство» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт студента. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Індивідуальне завдання (підготовка презентації) оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Викладач, враховуючи досягнення здобувача з дисципліни, його системну та активну участь і роботу на платформі MOODLE, може додати 0-15 балів. Також можна отримати додатковий 1 бал, надавши відповідь на питання щодо Вашого враження стосовно курсу навчальної дисципліни «Правознавство».

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина навчального курсу "Правознавство" передбачає проходження студентом підсумкового тестування. Кількість питань – 36. За кожен вірну відповідь на питання студент отримує 2 бали. Максимальна кількість балів за підсумкове тестування складає 72 бали. Практична частина заліку передбачає надання визначень та формування схем. Максимальна кількість балів за вірні визначення та сформовані схеми становить 28 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік складає 100.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності.

Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату

(відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". Кодекс академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», <https://cutt.ly/vERLfxF>. У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту та бути зареєстрованими у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Правознавство».

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365 та відвідування групи у Teams.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Правознавство» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Семінарські заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій, воєнного стану) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси.

Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 3 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

8. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- метод евристичних питань;
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на практичних заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- пояснювально-ілюстративний метод;
- частково-пошуковий метод;
- метод діалогового спілкування;
- метод евристичних питань;
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

9. Ресурси і література:

9.1. Основна рекомендована література

- 1.Правознавство: навчальний посібник, 2-ге видання/ за заг. ред. Петкова С.В. – Київ: КНТ, 2022. – 382 с.
2. Правознавство: навчальний посібник, 3-те видання/ Молдован В.В., Чулінда Л.І. – Видавництво ЦУЛ, 2020.- 184 с.
3. Правознавство. Г. А. Шпиталенко. Підручник. 6-те вид., для студентів вищих навчальних закладів (Рецензенти: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Фрицький) м. Київ, «Каравела», 2023 р.- 602 с.
4. Правознавство : навч. посіб. за заг. ред. д. ю. н., професора С. В. Петкова; Ун-т ім. Альфреда Нобеля. – Дніпро, 2020. – 360 с.

9.2 Додаткова рекомендована література

1. Бабін І.І., Білоскурська О.В. Конституційне право : навч.-метод. пос. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 251 с.
2. Загальна теорія права: підручник / О. В. Петришин, В. В. Лемак, С. І. Максимов та ін.; Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 568 с
3. Петришин О.В. Загальна теорія права: Підручник. К.:Право, 2021. 568 с.
4. Крестовська Н. М., Матвеєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 584 с.
5. Основи правознавства: навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. / уклад.: Світлана Євгенівна Булавина, Юрій Петрович Крисюк, Ольга Михайлівна Юхимюк; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. М. Яцишина. – 3-тє вид., зі змінами та доповн. – Луцьк : Вежа-Друк, 2023. – 196 с.
6. Конституційне право : навчальний посібник / За редакцією В. О. Кучера. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 452 с.
7. Цивільне право. Загальна частина: навч. посіб. /О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О.Горобець та ін.; за заг. ред. С.О. Сліпченка, О. Л. Зайцева; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр.справ.–Харків: ХНУВС, 2022.–332с.
8. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / О. Є. Аврамова, Е. В. Вакулович, А. С. Горбенко та ін. ; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2023. – 420с.
9. Венедіктов С. В. Трудове право України: підручник. — 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.
- 10.Дякович М.М. Сімейне право України: навчальний посібник / М.М. Дякович. – Харків : ЕКУС, 2022. – 416 с.
- 11.Менджул М.В. Порівняльне сімейне право: навчальний посібник / М.В. Менджул. – Ужгород : «РІК-У», 2021. – 296 с.
- 12.Дзера О.В., Боднар Т.В. Сімейне право України: підручник / О.В. Дзера, Т.В. Боднар. – Суми : Юрінком Інтер, 2020. – 520 с.
- 13.Житлове право : навч.-метод. пос. / М.І. Боднарук, А.В. Бурка, О.Я. Орловський. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 132 с

- 14.Кримінальне право. Загальна частина : нач. посіб. / О.М. Волуйко та ін. Київ : ІВЦ НГУ, 2023. 288 с.
- 15.Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 6-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2023. – 188 с.

Інформаційні ресурси

<https://www.rada.gov.ua/>
<https://www.kmu.gov.ua/>
<https://www.president.gov.ua/>
<https://minjust.gov.ua/ddr>
<http://court.gov.ua/>
<http://reyestr.court.gov.ua/>
<http://antiraidер.ua/>
<http://ukrmediation.com.ua>
<https://prozorro.gov.ua/> trade.informjust.ua